

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

WOJEWODY LUBUSKIEGO

Nr NK-4131.119.2014.AZie

z dnia 15 września 2014 r.

Prezydent Miasta Gorzowa Wlkp.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 594 ze zm.) stwierdzam nieważność doręczonych w dniu 21 sierpnia 2014r. zarządzeń Prezydenta Miasta Gorzowa Wlkp.:

1. Nr 342/W/II/2010 z dnia 23 marca 2010r. w sprawie określenia wysokości dodatkowych kosztów związanych z udostępnianiem informacji publicznej na wniosek w Urzędzie Miasta Gorzowa Wlkp.

2. Nr 69/W/III/2011 z dnia 12 kwietnia 2011r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia wysokości dodatkowych kosztów związanych z udostępnianiem informacji publicznej na wniosek w Urzędzie Miasta Gorzowa Wlkp.

3. Nr 246/W/III/2012 z dnia 31 stycznia 2012r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia wysokości dodatkowych kosztów związanych z udostępnianiem informacji publicznej na wniosek w Urzędzie Miasta Gorzowa Wlkp.

4. Nr 440/W/III/2013 z dnia 11 stycznia 2013r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia wysokości dodatkowych kosztów związanych z udostępnianiem informacji publicznej na wniosek w Urzędzie Miasta Gorzowa Wlkp.

5. Nr 685/W/III/2014 z dnia 28 stycznia 2014r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia wysokości dodatkowych kosztów związanych z udostępnianiem informacji publicznej na wniosek w Urzędzie Miasta Gorzowa Wlkp.

Uzasadnienie

W dniu 23 marca 2010 r. Prezydent Miasta Gorzowa Wlkp. wydał zarządzenie w sprawie określenia wysokości dodatkowych kosztów związanych z udostępnianiem informacji publicznej na wniosek w Urzędzie Miasta Gorzowa Wlkp. Do przedmiotowego zarządzenia zostały wprowadzone w kolejnych latach cztery zmiany.

Zarządzenia nie zostały przekazane organowi nadzoru w terminie określonym w art. 91 ust.1 ustawy o samorządzie gminnym. W związku ze skargą dot. zasadności pobierania opłat za udostępnienie informacji publicznej, organ nadzoru wystąpił o przedłożenie ww. aktów i otrzymał je dnia 21 sierpnia 2014 r. Ponadto w dniu 28 sierpnia br. przedłożono organowi nadzoru Zarządzenie Prezydenta Miasta Gorzowa Wlkp. Nr 787/W/III/2014 z dnia 21 sierpnia 2014 r. w sprawie uchylecia Zarządzenia Nr 342/W/II/2010 z dnia 23 marca 2010 r. w sprawie jak wyżej wraz ze zmianami.

Po dokonaniu analizy prawnej zarządzeń organ nadzoru stwierdza, że wymienione akty istotnie naruszają prawo, tj. art. 7 ust. 2 i art. 15 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (j.t. Dz.U. z 2014r., poz. 782).

Zakwestionowanie przez organ nadzoru legalności zarządzeń wynika z faktu, iż uchylenie aktu przez organ, który go podjął nie wywołuje takich skutków jak orzeczenie organu nadzoru stwierdzające jego nieważność. Uchylenie zarządzenia przez Prezydenta Miasta oznacza wyeliminowanie zarządzenia ze skutkiem od daty uchylenia (ex nunc). Stwierdzenie nieważności zarządzenia przez organ nadzoru wywołuje natomiast skutki od chwili jego podjęcia (ex tunc). Powyższe oznacza, iż uchylenie zarządzenia wraz ze zmianami w wyniku wydania Zarządzenia Przez Prezydenta Miasta Gorzowa Wlkp. z dnia 21 sierpnia 2014r. skutkowało wyeliminowaniem ich z obrotu prawnego dopiero z dniem wejścia w życie tego zarządzenia, tj. w dniu 21 sierpnia 2014r. Tymczasem wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego przez organ nadzoru ma na celu stwierdzenie ich nieważności od daty podjęcia, a więc wyeliminowanie z obrotu ze skutkiem ex tunc (wstecznym). Uchylenie zarządzenia przez organ, który je wydał, czyni zbędnym wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego wyłącznie wówczas, gdy uchylone przez organ wydający zarządzenie nie wywołuje żadnych skutków prawnych. Tymczasem kwestionowane zarządzenie wraz ze zmianami, pozostawało

w obrocie prawnym od dnia 23 marca 2010 r. i stanowiło podstawę prawną do pobierania opłat związanych z udostępnianiem informacji publicznej na wnioski w Urzędzie Miasta Gorzowa Wlkp. Zasadne zatem było przeprowadzenie oceny legalności ww. zarządzeń i wydanie w tym zakresie rozstrzygnięcia nadzorczego.

Przechodząc do merytorycznej oceny kwestionowanych zarządzeń - dostęp do informacji publicznej jest co do zasady bezpłatny, o czym stanowi art. 7 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej. Ustawa pozwala na odstępnie od zasady bezpłatności tylko w sytuacji przewidzianej w art. 15 ust. 1, który stanowi, że jeżeli w wyniku udostępnienia informacji publicznej na wniosek podmiot obowiązany do udostępnienia ma ponieść dodatkowe koszty związane ze wskazanym we wniosku sposobem udostępnienia lub koniecznością przekształcenia informacji w formę wskazaną we wniosku, podmiot ten może pobrać od wnioskodawcy opłatę w wysokości odpowiadającej tym kosztom. Zgodnie ze wskazanym przepisem dopuszczalne jest obciążenie podmiotu zwracającego się o udostępnienie informacji publicznej jedynie „dodatkowymi kosztami” związanymi ze sposobem jej udostępnienia lub koniecznością jej przekształcenia. Wysokość pobieranych przez organ opłat powinna odpowiadać poniesionym przez organ rzeczywistym kosztom udostępnienia informacji publicznej w związku ze wskazanym we wniosku sposobem udostępnienia informacji lub koniecznością przekształcenia informacji w formę wskazaną we wniosku. Ponadto pobranie opłat za udostępnienie informacji publicznej na podst. art. 15 ust. 1 ustawy ma charakter uznaniowy, przepis ten jedynie stwarza możliwość, a nie obowiązek ich ustalenia i to przy spełnieniu dodatkowej przesłanki, jaką jest "poniesienie dodatkowych kosztów". Brak jest natomiast podstaw prawnych do ustalenia opłaty za koszty materiałowe, eksploatacji, amortyzacji urządzeń, czy też pracy pracownika w godzinach nadliczbowych (§§ 4-6 zarządzenia). Prezydent Miasta regulując w kwestionowanych zarządzeniach te koszty istotnie naruszył w art. 7 ust. 2 i art. 15 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, która zezwala jedynie na pobieranie rzeczywistych kosztów powstałych w wyniku szczególnego sposobu udostępnienia informacji publicznej.

Organ zobowiązany do udostępnienia informacji publicznej nie może odmówić jej udzielenia z powodu braku uiszczenia opłaty. Wynika to wprost z zapisu ustawowego art. 15 ust. 2 ustawy. W związku z powyższym uregulowanie zawarte w § 7 ust. 2 zarządzenia również istotnie narusza ww. przepis.

Ponadto organ nadzoru wskazuje, że ustawa o dostępie do informacji publicznej nie zawiera delegacji do ustalenia wzoru wniosku o udostępnienie informacji publicznej. (§ 3 zarządzenia).

Stanowisko organu nadzoru potwierdza orzecznictwo sądów administracyjnych w tym : wyrok WSA w Szczecinie z dnia 29 maja 2013 r., sygn. akt II SA/Sz 338/13, wyrok WSA w Łodzi z dnia 5 października 2012 r., sygn. akt II SA/Łd 824/12, wyrok WSA w Warszawie z dnia 14 grudnia 2011 r., sygn. akt II SA/Wa 1563/11 (orzeczenia dostępne w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych pod adresem orzeczenia.nsa.gov.pl)

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak na wstępie.

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

z up. Wojewody Lubuskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru
i Kontroli

Teresa Kaczmarek